

POSTANOWIENIE

Dnia 25 czerwca 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Bednarek

w sprawie zażalenia Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w [...] na postanowienie Sądu Najwyższego z 24 czerwca 2025 r. I ZB 50/25

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej w dniu 25 czerwca 2026 r.,

wniosku obrońcy obwinionego X. Y. o zbadanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego Marię Szczepaniec wymogów niezawisłości i bezstronności w sprawie II ZO 63/25

na podstawie art. 29 § 10 ustawy z 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U.2024.622 tj. z 2024.04.23)

postanawia:

wniosek odrzucić.

UZASADNIENIE

Do Sądu Najwyższego wpłynął wniosek obrońcy obwinionego SSO X. Y. o zbadanie spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności przez sędziego Sądu Najwyższego Marię Szczepaniec w związku z prowadzoną przed Sądem Najwyższym, Izbą Odpowiedzialności Zawodowej, sprawą w przedmiocie zażalenia złożonego przez Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w [...] na postanowienie Sądu Najwyższego z 24 czerwca 2025 r., I ZB 50/25.

W części motywacyjnej złożonego wniosku wnioskodawca podniósł, że SSN Maria Szczepaniec nie daje gwarancji zachowania standardów niezawisłości i bezstronności przy rozpoznawaniu powyższej sprawy (zarejestrowanej w Sądzie Najwyższym pod sygn. II ZO 63/25). W tym zakresie wnioskodawca powołał się na treść wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz uchwałę Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r. r., odp. sygn. BSA I-4110-1/20.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Wniosek o stwierdzenie niespełniania w niniejszej sprawie wymogów niezawisłości i bezstronności przez SSN Marię Szczepaniec podlegał odrzuceniu z dwóch powodów. W pierwszej kolejności wskazać należy w ślad za postanowieniem Sądu Najwyższego z 21 maja 2026 r., sygn. III KB 31/26, wraz z powołanym tamże orzecznictwem Sądu Najwyższego, iż w wyroku z 25 lutego 2026 r., SK 68/25 (OTK ZU A/20026, poz. 40), Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że art. 5a ustawy z dnia 25 lipca 2002 r. – Prawo o ustroju sądów administracyjnych (Dz.U. z 2024 r. poz. 1267; dalej: „p.u.s.a.”) jest niezgodny z art. 60 w zw. z art. 31 ust. 3 w zw. z art. 2 w zw. z art. 178 ust. 1, art. 179 i art. 180 ust. 1 i 2 Konstytucji RP. Jednocześnie w punkcie III.8. uzasadnienia doprecyzowano, że już z chwilą ogłoszenia tego wyroku „przez Trybunał Konstytucyjny na sali rozpraw ustało domniemanie konstytucyjności skontrolowanych regulacji. Brak niezwłocznej promulgacji wyroku we właściwym dzienniku urzędowym nie może być rozumiany jako przeszkoda w jego stosowaniu przez organy władzy publicznej (zob. wyrok TK z 23 września 2025 r., P 3/25, OTK ZU A/2025, poz. 97). Artykuł 5a p.u.s.a. traci moc; orzeczenie skutkuje derogacją całego mechanizmu prawnego tzw. testowania niezawisłości sędziów w toku postępowania sądowoadministracyjnego”. Usunięty w ten sposób z systemu prawnego Rzeczypospolitej Polskiej art. 5a p.u.s.a. wykazuje daleko idącą zbieżność z unormowaniami art. 29 § 5 i n. ustawy z 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (zwaną dalej u.SN). W szczególności dotyczy to zbieżności między art. 5a § 1 p.u.s.a. oraz art. 29 § 5 u.SN, które dopuszczają badanie

spełnienia przez sędziego wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu i jego postępowania po powołaniu. Jedyne różnice w brzmieniu tego przepisu dotyczą elementów hipotezy tych unormowań i wynikają z faktu, że regulacje te dotyczą innego rodzaju sądownictwa oraz są inaczej zorganizowane redakcyjnie, przez co odwołują się do innej numeracji artykułów oraz paragrafów. W zakresie dyspozycji poszczególnych unormowań obie regulacje są natomiast tożsame lub dalece analogiczne tam, gdzie ich treść jest zdeterminowana odrębnościami między postępowaniem sądowym i sądownoadministracyjnym. Istniejące literalne odrębności nie pozwalają przyjąć, że ocena zgodności odpowiednich regulacji ustawy o Sądzie Najwyższym (art. 29 § 5-25) z art. 178 ust. 1, art. 179 i art. 180 ust. 1 i 2 Konstytucji RP mogłaby być inna, niż to zostało stwierdzone w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 25 lutego 2026 r., SK 68/25. Z tego względu, pomimo braku formalnej derogacji unormowań art. 29 § 5-25 u.SN, czy to na ścieżce legislacyjnej, czy też poprzez wyrok Trybunału Konstytucyjnego, Sąd Najwyższy stwierdza, że z tych samych racji konstytucyjnych, które legły u podstaw wyroku w sprawie SK 68/25, ustało również domniemanie konstytucyjności tych samych unormowań funkcjonujących na gruncie ustawy o Sądzie Najwyższym jako paragrafy 5-25 w art. 29 u.SN.

Niezależnie od niedopuszczalności wniosku z ww. przyczyn, podlegałby on również odrzuceniu, gdyby domniemanie jego konstytucyjności nie zostało uchylone jako wtórny efekt wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 25 lutego 2026 r., SK 68/25, a to ze względu na braki formalne wniosku, o których mowa w art. 29 § 9 pkt 2 u.SN, stanowiących podstawę jego odrzucenia w świetle art. 29 § 10 u.SN.

Zgodnie bowiem z art. 29 § 5 u.SN dopuszczalne jest badanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu i jego postępowania po powołaniu, na wniosek uprawnionego, jeżeli w okolicznościach danej sprawy może to doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, mającego wpływ na wynik sprawy z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy (tzw. test niezawisłości i bezstronności sędziego). Artykuł 29 § 9 uSN stanowi, że wniosek inicjujący test niezawisłości i bezstronności sędziego powinien – pod rygorem jego odrzucenia bez wezwania do

usunięcia braków formalnych (art. 29 § 10 u.SN) – czynić zadość wymaganiom przewidzianym dla pisma procesowego, a ponadto zawierać żądanie stwierdzenia, że w danej sprawie zachodzą przesłanki, o których mowa w § 5 (pkt 1) oraz przytoczenie okoliczności uzasadniających żądanie wraz z dowodami na ich poparcie (pkt 2).

W założeniu ustawodawcy wniosek ma zmierzać do stwierdzenia niespełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów (naruszenia standardu) niezawisłości i bezstronności w konkretnej sprawie, powinien zatem wskazywać okoliczności, do których odwołuje się art. 29 § 5 u.SN tj.:

1. towarzyszące powołaniu danego sędziego Sądu Najwyższego,
2. dotyczące jego postępowania po powołaniu, które mogą wywoływać uzasadnione wątpliwości co do spełnienia przezeń wymagań niezawisłości i bezstronności,
3. świadczące o tym, że tak ujęty deficyt niezawisłości bezstronności, może oddziaływać na wynik konkretnej sprawy, z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy.

Brak któregokolwiek z tych trzech elementów musi skutkować uznaniem, że wniosek nie spełnia wymagań określonych w art. 29 § 9 u.SN.

Wbrew wskazanym wymogom, wnioskodawca nie wskazał żadnych okoliczności towarzyszących powołaniu SSN Marii Szczepaniec na urząd sędziego Sądu Najwyższego ani okoliczności dotyczących jego postępowania po powołaniu, które wypełniałyby ustawowe przesłanki z art. 29 § 9 u.SN. Nie są takimi okolicznościami - okoliczności prawne w oparciu, o które odbyła się procedura oceny kandydatów na urząd sędziego Sądu Najwyższego dokonana przez Krajową Radę Sądownictwa.

Wniosek nie zawiera też żadnych dowodów, o których mowa w art. 29 § 5 u.SN, a które by świadczyły o kierunkowym nastawieniu do sprawy, w której sędzia Sądu Najwyższego Maria Szczepaniec miałaby orzekać.

Mając powyższe okoliczności na uwadze orzeczono jak w części dyspozytywnej nn. postanowienia.

[M. T.]

[r.g.]